

<http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Урядовий портал: Про утворення Ради з розвитку інновацій [Електронне джерело] – Режим доступу:

<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250451778>

3. Ковтуненко К.В. Аналіз неформального і формального сегментів ринку венчурного капіталу України / К.В.Ковтуненко, О.В.Нестеренко // «Молодий вчений». – 2017. - №9(49). – С. 526-531.

September 2018).

2. Uriadovyj portal: Pro utvorennia Rady z rozvytku innovatsij, available at <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250451778> (Accessed 11 September 2018).

3. Kovtunenکو K.V., Nesterenko O.V. Analiz neformal'noho i formal'noho sehmentiv rynku venchurnoho kapitalu Ukrainy [Analysis of informal and formal segments of the Ukrainian venture capital market], Kherson, Ukraine.

УДК 33.338

Павленко Олександр Вадимович
асистент кафедри економічної
кібернетики та маркетингу,
ДВНЗ «Київський національний
університет технологій та дизайну»

oleksandr.pavlenko@hotmail.com
Pavlenko Oleksandr, Assistant,
Department of Economic Cybernetics
and Marketing,
Kyiv National University of
Technologies and Design

РЕФОРМУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТІВ В УКРАЇНІ

REFORMING UNIVERSITIES IN UKRAINE

Анотація:

В процесі реформування українських університетів важливо саме реформувати їх, а не для знищувати. Для цього необхідно уникати крайнощів і хибного розуміння підприємницької функції, як то прагнення перетворити університет в бізнес-структуру. На практиці підприємницька функція повинна сприяти, а не суперечити, розвитку освітньої і науково-технічної складової. Щоб уникнути крайнощів, рекомендуємо, щоб процес реформування був поступовим і відбувався в рамках державної програми тривалістю не менше 10 років.

Ключові слова: ринок освітніх послуг, підприємницький університет.

Summary:

In the process of reforming Ukrainian universities, it is important to reform them, and not to destroy them. To do this, it is necessary to avoid extremes and misunderstanding of the entrepreneurial function, as the desire to turn the university into a business structure. In practice, the entrepreneurial function should, rather than contradict, promote the development of the educational, scientific, and technical component. To avoid extremes, we recommend that the reform process be gradual and take place within the framework of the state program lasting at least 10 years.

Key words: Market of higher educational services, entrepreneurial university.

Для України реформування університетів є гострою, соціально і економічно важливою проблемою, оскільки університети покликані взяти активну участь в модернізації суспільства й інноваційних перетвореннях економіки [1, 5]. У Національній доповіді «Інноваційна Україна 2020» говориться: «Ми повинні дотримуватися світової практики і створювати всі нормативні умови для стимулювання інноваційної творчості в українських університетах, щоб вони стали потужними підприємницькими академічними центрами, які продукують наукові та освітні продукти, що здатні швидко вийти на ринок... Необхідно також створити спеціальну законодавчу підтримку для формування «об'єднаної» моделі інноваційного циклу в Україні, розробити і

прийняти закони, що сприятимуть процесам самоорганізації на території інноваційного співробітництва між науковими установами та університетами, з одного боку, і діловими та урядовими структурами – з іншого».

Університети України, навіть без необхідної фінансової автономії і державної підтримки, вже почали застосовувати на практиці елементи частини концепції підприємницького університету. Реформа «знизу» вже почалася, оскільки університети прагнуть зберегти свою конкурентоспроможність.

Для ефективного реформування важливо розуміти, що українські університети мають високий потенціал, що підтверджується міжнародними рейтингами [2, 3]. У 2017 році Україна поліпшила свої позиції в The Human Capital Index (WEF) на 2 позиції і зайняла 24-е місце серед 130 країн. Цей індекс забезпечує цілісну оцінку людського капіталу країни. Як наголошується в звіті WEF, людський капітал – це люди, які володіють знаннями і навичками, що дозволяють створювати цінність для світової економічної системи. Бачимо, що Україна за якістю людського капіталу – між Великобританією і Литвою й обійшла всіх своїх сусідів, окрім Росії. Показники України особливо високі в порівнянні з рівнем доходів на душу населення.

Важливо в процесі реформування українських університетів саме реформувати їх, а не для знищувати. Для цього необхідно уникати крайнощів і хибного розуміння підприємницької функції. Хибне розуміння підприємницької функції – це прагнення перетворити університет в бізнес-структуру, яка, по меншій мірі, самофінансується, а ще краще – є прибутковою, тим самим знімаючи з уряду зобов'язання по фінансуванню системи вищої освіти. На практиці підприємницька функція повинна сприяти, а не суперечити, розвитку освітньої та науково-технічної структури університетів. Також підприємницькі університети не повинні жорстко орієнтуватися на перспективу розвитку окремих ключових областей (галузей знань), оскільки це зменшить гнучкість і адаптивність до завдань майбутнього. При реформуванні важливо уникати абсолютного панування прагматичного підходу. Неприпустимим є те, щоб управління університетом було націлене винятково на максимальну комерціалізацію наукових/освітніх продуктів, пошук джерел надання університетові фінансових, матеріальних, людських ресурсів і розвиток ділової місії. Також небезпечно відмовлятися від фундаментальних досліджень і зосереджуватись виключно на прикладних, які легко комерціалізуються: цей підхід може призвести до деградації дослідницької функції університетів.

Звичайно, реформування університету покликане перетворити його з класичного соціального інституту в організацію, що займається виробництвом наукових і освітніх послуг [4]. Оновлений університет повинен швидко і ефективно реагувати на запити суспільства щодо освітніх продуктів. Така трансформація є незвичною і болісною для класичного університету, який традиційно оцінював ефективність своєї діяльності в категоріях суспільного блага й самовідданого служіння суспільству. Тому українськими університетами, які протягом століть (до 90-х років минулого століття) функціонували і розвивалися як установи, що повністю фінансуються

державою, перспектива стати підприємницькими сприймається як виклик, який загрожує їхньому існуванню.

Нарешті, щоб уникнути крайнощів, рекомендуємо, щоб процес реформування був поступовим і відбувався в рамках державної програми тривалістю не менше 10 років.

Література:

1. Павленко І. А. Світовий досвід аналізу та моніторингу інноваційного розвитку / І. А. Павленко, Л. А. Петренко // Агросвіт. – 2014. – № 16. – С. 3–12.
2. Петренко Л. А. Обґрунтування методики побудови рейтингу закладів вищої освіти для абітурієнтів та роботодавців / Петренко Людмила Анатоліївна, Семко Валентин Вікторович, Юшкова Дарія Андріївна // Стратегія економічного розвитку України : зб. наук. пр. / М–во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун–т ім. В. Гетьмана ; [редкол.: В. А. Верба (голов. ред.) та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2018. – Вип. 42. – С. 244–255.
3. Управлінський контролінг [Електронний ресурс] : колект. монографія / [Г. О. Швиданенко, О. Б. Бутнік–Сиверський, І. А. Павленко та ін.] ; за заг. ред. Г. О. Швиданенко ; М–во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун–т ім. Вадима Гетьмана». – Електрон. текстові дані. – Київ : КНЕУ, 2015. – 156 с.
4. Каленюк І. Університети в координатах глобального розвитку / І. Каленюк // Вища школа : Наук.-практ. видання. – 2009. – № 8. – С. 5–12
5. Павленко І. А. Економіка та організація інноваційної діяльності : навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. / [І. А. Павленко, Н. П. Гончарова, Г. О. Швиданенко] ; М–во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун–т. – Київ : КНЕУ, 2002. – 150 с.

References:

1. Pavlenko I. A. Svitovy`j dosvid analizu ta monitory`ngu innovacijnogo rozvy`tku / I. A. Pavlenko, L. A. Petrenko // Agrosvit. – 2014. – № 16. – S. 3–12.
2. Petrenko L. A. Obg`runtuvannya metody`ky` pobudovy` rejty`ngu zakladiv vy`shhoyi osvity` dlya abituriyentiv ta robotodavciv / Petrenko Lyudmy`la Anatoliyivna, Semko Valenty`n Viktorovy`ch, Yushkova Dariya Andriyivna // Strategiya ekonomichnogo rozvy`tku Ukrayiny` : zb. nauk. pr. / M–vo osvity` i nauky` Ukrayiny`, DVNZ «Ky`yiv. nacz. ekon. un–t im. V. Get`mana ; [redkol.: V. A. Verba (golov. red.) ta in.]. – Ky`yiv : KNEU, 2018. – Vy`p. 42. – S. 244–255.
3. Upravlins`ky`j kontroling [Elektronny`j resurs] : kolekt. monografiya / [G. O. Shvy`danenko, O. B. Butnik–Sy`vers`ky`j, I. A. Pavlenko ta in.] ; za zag. red. G. O. Shvy`danenko ; M–vo osvity` i nauky` Ukrayiny`, DVNZ «Ky`yiv. nacz. ekon. un–t im. Vady`ma Get`mana». – Elektron. tekstovi dani. – Ky`yiv : KNEU, 2015. – 156 s.
4. Kalenyuk I. Universy`tety` v koordy`natax global`nogo rozvy`tku / I. Kalenyuk // Vy`shha shkola : Nauk.-prakt. vy`dannya. – 2009. – № 8. – S. 5–12
5. Pavlenko I. A. Ekonomika ta organizaciya innovacijnoyi diyal`nosti : navch.–metod. posibny`k dlya samost. vy`vch. dy`scz. / [I. A. Pavlenko, N. P. Goncharova, G. O. Shvy`danenko] ; M–vo osvity` i nauky` Ukrayiny`, Ky`yiv. nacz. ekon. un–t. – Ky`yiv : KNEU, 2002. – 150 s.

УДК 330.1

Панченко Евеліна

Аспірантка

Київського національного
економічного університету
імені Вадима Гетьмана

e-mail: eve.panchenko@gmail.com

Panchenko Evelina

PhD student of the SHEE “Kyiv National
Economic University named after Vadim
Hetman”, Ukraine